

การศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวิดิทัศน์ เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส”

Study of communication process of “Wat Lengnoeyi”

จิตรกร ผดุง, เบญจมาศ โตจิราการ และเบญจรัตน์ ศรีสุวรรณ

สาขาวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพและภาพยนตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวิดิทัศน์ เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส” มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวิดิทัศน์ เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส” และ 2. เพื่อผลิตสารคดี วิดิทัศน์ที่นำเสนอเนื้อหาให้ผู้ชมได้เห็นถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมจีน

วิธีการศึกษา ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับสารคดีวิดิทัศน์ และประเด็นในด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม และปฏิมากรรม จากนั้นจัดทำบทและเสนอตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาวางแผนถ่ายทำ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตสื่อสารคดี จำนวน 3 คน ประเมินด้านเนื้อหารายการและเทคนิคการผลิต หลังจากนั้นนำมาประเมินโดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ประเมินด้านการรับรู้และเข้าใจในเนื้อหาและด้านความพึงพอใจด้านการผลิตสารคดีวิดิทัศน์ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามชนิด มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินสื่อสารคดีวิดิทัศน์ เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส” โดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยภาพรวมเท่ากับ 3.29 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านเนื้อหารายการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับ 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง 3.08 ปานกลาง ด้านเทคนิคการผลิต มีค่าเฉลี่ยสำหรับผลการประเมินสื่อสารคดีวิดิทัศน์ โดยกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านความพึงพอใจด้านการผลิตสารคดีวิดิทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการรับรู้และเข้าใจในเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : สารคดีวิดิทัศน์, วัดมิ่งกรมลาวาส, สถาปัตยกรรมจีน

Abstract

Study of communication process of “Wat Lengnoeyi” have propose is 1. To study of communication process of “Wat Lengnoeyi” 2. To produce a video documentary that offers viewers value of Chinese Architecture

Study method, Researchers have researched information about video documentary and issues in architecture painting and sculpture. Then make a chapter and present to advisor for planning produce. And then lead to video documentary expert amount 3 people. Evaluate the content and production

techniques. And then evaluation by sample 30 people. Assess the perception and understanding of the content of communication process evaluation by questionnaire is rating scale. After that used data to find the mean and standard deviation.

Evaluation communication of “Wat Lengnoeyi” by adviser. The mean score was 3.29, which is standard. When considering each aspect, it was found that the level of appropriateness was in descending order found content list mean score was 3.50 which is standard. Technique of produce mean score was 3.08 which is standard. The results of the video communication assessment by representative sample mean score was 4.55, which is high. When considering each aspect, it was found that the level of appropriateness was in descending order is satisfaction in communication process mean score was 4.59, which is high. And perception and understanding of the content mean score was 4.51, which is high.

Keywords : Video production program, Wat Lengnoeyi, Chinese Architecture

บทนำ

วีดิทัศน์ เป็นวัสดุที่สามารถใช้บันทึกภาพและเสียงได้ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการทางแสง เสียง และแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งสามารถบันทึกและเปิดให้ชมได้ทันที โดยอาศัยเครื่องเล่นบันทึกวีดิทัศน์ ซึ่งสามารถบันทึกและลบสัญญาณภาพและเสียง วีดิทัศน์นับเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่สามารถเข้าถึงผู้ชมทุกบ้านทุกระดับได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว มีทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียงพร้อมกัน ใช้งานได้สะดวก จึงสามารถโน้มน้าวความรู้สึกนึกคิดของผู้ชมและส่งอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมทั้งในทางลบหรือสร้างสรรค์สังคม การนำเสนอให้นำเสนอรูปแบบสารคดีที่สามารถบอกรายละเอียดของเนื้อหา เรื่องราวที่ผู้ผลิตได้ศึกษารวบรวมไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินเรื่องและลำดับเรื่องราว ความเป็นมาของเหตุการณ์และปัญหาต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผล จึงทำให้ผู้ชมเกิดแนวคิดและกระตุ้นจิตใต้สำนึกให้ตระหนักเห็นความสำคัญและคุณค่าของเรื่องราวที่นำเสนอได้เป็นอย่างดี รายการวีดิทัศน์แบบบรรยาย เป็นรายการที่น่าสนใจ มีลักษณะเป็นการบรรยายภาพโดยไม่ปรากฏตัวผู้บรรยาย ได้ยินแต่เสียงเท่านั้น ภาพและเสียงที่บรรยายต้องสัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่แล้วจะใช้เทคนิคในการตัดต่อและผสมภาพให้เสร็จเรียบร้อยเสียก่อน แล้วจึงบรรยายภาพภายหลัง (วชิระ อินทร์อุดม, 2539, หน้า 27)

ปัจจุบันวัดจีนในเมืองไทยมี 14 วัด ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด 9 วัด ในกรุงเทพมหานคร 5 วัด ที่เป็นสำนักสงฆ์ในกรุงเทพฯ 3 สำนัก วัดที่เป็นแม่แบบวัดจีนทั้งหลายนั้นคือ วัดมังกรกมลาวาสหรือวัดเล่งเน่ยยี่ ที่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 พระราชทานที่ดินให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2414 หรือ 146 ปี นับถึงปัจจุบัน “วัดเล่งเน่ยยี่” มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานกว่า 146 ปี ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดมังกรกมลาวาส” ตั้งอยู่เลขที่ 432 ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ก่อสร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระปิยมหาราช) รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลือกที่ตั้งวัดเนื้อที่ 4 ไร่ 18 ตารางวา โดยให้พระยาโชฎีกกราชเศรษฐี เจ้ากรมท่าซ้าย ร่วมกับพุทธศาสนิกชนชาวจีน ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2414 ใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างประมาณ 8 ปี จึงแล้วเสร็จ ให้ชื่อว่า “เล่งเน่ยยี่” ซึ่งคำว่า “เล่ง” แปลว่า มังกร, “เน่ย” แปลว่า ดอกบัว และ “ยี่” แปลว่า อาราม วัด (ด้วน ลี เชน และ บุญยิ่ง ไร่สุขสิริ, 2543, หน้า 67)

สถาปัตยกรรมของวัดมิ่งกรมลาวาสนั้น มีการวางผังตามแบบสถาปัตยกรรมจีนพื้นถิ่นทางตอนใต้ของจีน โดยมีลักษณะแบบสกุลช่างแต้จิ๋วเป็นหลักการวางผัง ถู้อตามแบบวัดพุทธศาสนานิกายมหายาน ตัวอาคารจะวางผังล้อมลาน เรียกว่า “ซีเตี้ยมกิม” เป็นแบบเฉพาะของอาคารพื้นถิ่นแต้จิ๋ว การจัดวางวิหารถู้อตามแบบวัดหลวง โดยมีวิหารจตุโลกบาลเป็นวิหารแรก อุโบสถอยู่กลางด้านหลัง อุโบสถมีวิหารบูรพาจารย์ ส่วนวิหารอื่นๆ อยู่ประกอบสมดุขัยขวา กลุ่มอาคารทั้งหมดประกอบด้วยอิฐและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ โดยเฉพาะโครงสร้างหลังคาอุโบสถและวิหารจตุโลกบาลมุงด้วยกระเบื้องดินเผาแบบจีนโบราณ มีการประดับตกแต่งอาคารด้วยกระเบื้องตัดเป็นชิ้นเล็กๆ ประกอบเป็นลวดลายสิริมงคลตามความเชื่อแบบจีน มีการวาดลวดลายและแกะสลักลวดลาย ปิดทองอย่างสวยงาม จัดว่าเป็นสถาปัตยกรรมจีนโบราณที่มีความสมบูรณ์มากแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีผลงานศิลปกรรมที่ใช้ประดับและตกแต่งตามวิหาร อาคารต่างๆ ภายในวัดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากทัศนศิลป์ที่ถูกสร้างขึ้นมานั้น ล้วนแต่สร้างขึ้นมาจาก คติความเชื่อของพุทธศาสนามหายานผลงานด้าน วัดมิ่งกรมลาวาสถือได้ว่ามีอายุที่เก่าแก่และยาวนานมาก (กุลศิริ อรุณภาคย์, 2553, หน้า 21)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวีดิทัศน์ เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส” เพื่อที่จะเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปเห็นถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมจีน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ประวัติของวัดมิ่งกรมลาวาสหรือวัดเล่งเน่ยยี่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม และปฏิมากรรมภายในวัดต่อประชาชนบุคคลทั่วไป โดยเลือกใช้รูปแบบสารคดี เป็นรายการที่เสนอเนื้อหาด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการโดยไม่มีพิธีกรประเภทสารคดีเต็มรูปแบบ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวีดิทัศน์ เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส”
- 2) เพื่อผลิตสารคดีวีดิทัศน์ที่นำเสนอเนื้อหาให้ผู้ชมได้เห็นถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมจีน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผู้ศึกษาเข้าใจกระบวนการผลิตสารคดีวีดิทัศน์
- 2) มีสารคดีวีดิทัศน์ไว้เพื่อเผยแพร่เนื้อหาให้ผู้ชมได้เห็นถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมจีน

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

สารคดีวีดิทัศน์เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส” หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวัดมิ่งกรมลาวาส สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม และปฏิมากรรมภายในวัด นำเสนอเนื้อหาด้วยภาพและเสียงตลอดทั้งรายการโดยไม่มีพิธีกร นำเสนอเนื้อหาให้ผู้ชมได้เห็นถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมจีนโดยสารคดีวีดิทัศน์มีความยาว 5.36 นาที

วิธีการศึกษา

1.ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production) มีขั้นตอนดังนี้

1.1 กำหนดเรื่องศึกษาประเด็นจากการค้นคว้าข้อมูล ทั้งจากบุคคล สถานที่ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ตและขอคำแนะนำจากอาจารย์ซึ่งประเด็นที่พบ คือ ประวัติและสถาปัตยกรรมของวัดมิ่งกรมลาวาส

1.2 การค้นคว้าข้อมูลหลังจากกำหนดเรื่องได้แล้วจึงเริ่มหาข้อมูลจากหนังสือและจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง
สถาปัตยกรรมของชาวจีนรวมถึงประวัติ เพื่อการเขียนบทสารคดี

1.3 การเขียนเค้าโครงเรื่องเมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้วจึงได้ทำการเรียบเรียงเนื้อหาและกำหนดแนวคิดหลัก เพื่อนำมาพัฒนาเป็นโครงเรื่อง เขียนบทสารคดี กำหนดมุมกล้อง และเขียนบรรยาย

1.4 การสำรวจสถานที่ก่อนการบันทึกภาพจริงมีการสำรวจวัดมิ่งกรมลาวาสสถานที่ในการถ่ายทำ ติดต่อ
ประสานงาน ขออนุญาตกับรองเจ้าอาวาสวัดมิ่งกรมลาวาส เพื่อเข้าไปถ่ายทำในวัดมิ่งกรมลาวาส

1.5 เตรียมอุปกรณ์ตรวจเช็คอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา เช่น กล้อง แบตเตอรี่ ขาตั้งกล้อง
เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

ภาพที่ 1.1 การลงพื้นที่เพื่อสำรวจสถานที่
จากภาพที่ 1.1 นางสาวเบญจมาศ โตจิราการ ลงพื้นที่เพื่อสำรวจวัดมิ่งกรมลาวาส
และประสานงานกับหลวงจีนปลัดวิศิษฐ์ (เสี่ยซื่อ)

2.ขั้นตอนการผลิต (Production)

2.1 ลงพื้นที่ภายในวัด พูดคุยกับพระสงฆ์จีน

2.2 การถ่ายทำวีดิทัศน์เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมภายในวัดมิ่งกรมลาวาส ถ่ายทำตามบทที่กำหนด และ
ปรับเปลี่ยนมุมกล้อง ขนาดภาพ

ภาพที่ 2.1 การปรึกษาหารือกันก่อนถ่ายทำ
ภาพที่ 2.2 วางตำแหน่งกล้อง

จากภาพที่ 2.1 ในขั้นตอนการถ่ายทำนางสาวเบญจมาศ โตจิราการ และ นางสาวเบญจรัตน์ ศรีสุวรรณ มีการปรึกษาหารือกันก่อนการถ่ายทำ

จากภาพที่ 2.2 มีการวางตำแหน่งกล้องก่อนการถ่ายทำ โดย นางสาวสุริวิภา โพรักนาม รับหน้าที่เป็นช่างภาพในการถ่ายทำ โดยมีนางสาวเบญจมาศ โตจิราการ และ นางสาวเบญจรัตน์ ศรีสุวรรณ เป็นคนกำกับ

ภาพที่ 2.3 การปรึกษาหารือกันระหว่างการถ่ายทำ
จากภาพที่ 2.3 ในขั้นตอนการถ่ายทำนางสาวเบญจมาศ โตจิราการ และนางสาวเบญจรัตน์ ศรีสุวรรณ มีการปรึกษาหารือกันระหว่างการถ่ายทำ

ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการถ่ายทำจริง
จากภาพที่ 2.4 นางสาวเบญจมาศ โตจิราการ รับหน้าที่เป็นช่างภาพในการถ่ายทำภาพเพิ่มเติม

ภาพที่ 2.5 จดบันทึกหรือการเขียนรีพอร์ท
จากภาพที่ 2.5 ในขั้นตอนการถ่ายทำ นางสาวเบญจรัตน์ ศรีสุวรรณ
มีการจดบันทึกมุมมองหรือภาพที่ได้ทำการถ่ายไปแล้ว

3.ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-Production)

- 3.1 เลือกระบบในการตัดต่อ
- 3.2 การเลือกภาพและเสียง
- 3.3 การตัดต่อภาพและเสียง

ภาพที่ 3.1 การตัดต่อภาพและเสียง
จากภาพที่ 3.1 ในขั้นตอนหลังการผลิต มีการตัดต่อ
ภาพและเสียงเพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์

การศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวีดิทัศน์ เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส” นำเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มที่ 2 ผลการประเมินโดยกลุ่มตัวอย่าง มีผลการศึกษาดังนี้

การผลิตวีดิทัศน์เรื่อง “วัดมิ่งกรมลาวาส” นำเสนอเนื้อหาความรู้ในเรื่องประวัติของวัดมิ่งกรมลาวาสหรือวัดเล่งเน่ยยี่ 1) สถาปัตยกรรม 2) จิตรกรรม 3) ประติกรรม

ภาพที่ 4.1 การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสารคดี

จากภาพที่ 4.1 คุณเอกวัฒน์ ทัดสีบสวัสดิ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านสารคดีได้ประเมินผลให้กับสื่อ

ภาพที่ 4.2 การประเมินผลโดยผู้ชม

จากภาพที่ 4.2 การประเมินผลกลุ่มตัวอย่าง
ประเมินผลโดยผู้ชม กลุ่มบุคคลทั่วไป

1) สรุปผลการประเมินด้านเทคนิคการผลิตโดยผู้เชี่ยวชาญ

การศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวีดิทัศน์ เรื่อง ได้รับการประเมินโดยใช้แบบสอบถามจาก “วัดมิ่งกรมลาวาส” ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1 ด้านเนื้อหารายการ (2ด้านเทคนิคการผลิต (สามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้

1.1) ด้านเนื้อหารายการผลการประเมินด้านเนื้อหารายการโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประเมินด้านเนื้อหา รายการ มีผลประเมินในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับ ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีอยู่ด้วยกัน 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1.การนำเสนอเนื้อหาของวีดิทัศน์สอดคล้องกับประเภทของสารคดี และ ข้อที่ 2.การนำเสนอเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับมาก และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมีอยู่ด้วยกัน 2 ข้อ คือ ข้อที่ 3.การดำเนินเรื่องสื่อสารเข้าใจง่าย มีความชัดเจน และ ข้อที่ 4.หลังรับชมวีดิทัศน์แล้ว ผู้ชมสามารถตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมจีน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง

1.2) ด้านเทคนิคการผลิตผลการประเมินด้านเทคนิคการผลิตโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประเมินด้านเทคนิคการผลิต มีผลประเมินในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.08 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4.การใช้เสียงบรรยาย และเสียงประกอบสามารถนำเสนอร่วมกันได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับมาก และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1.ภาพที่นำเสนอมีมุมกล้องที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 อยู่ในระดับปานกลาง

1.3) สรุปผลการประเมินทุกด้านโดยผู้เชี่ยวชาญมีผลประเมินในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านเนื้อหารายการ มีค่าเฉลี่ย 3.อยู่ใน 50 3 ระดับปานกลาง ด้านเทคนิคการผลิต มีค่าเฉลี่ย.อยู่ในระดับปานกลาง 08

2) สรุปผลการประเมินโดยกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างประเมินสารคดีวิถีทัศน์ เรื่อง แบ่งเป็น ”วัดมังกรกมลาวาส“ 2 ด้าน คือ 1) ด้านการรับรู้และเข้าใจเนื้อหา 2) ด้านความพึงพอใจด้านการผลิตสารคดีวิถีทัศน์ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

2.1) ด้านการรับรู้และเข้าใจเนื้อหา โดยกลุ่มตัวอย่าง ระดับความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3.ความยาวของสารคดีมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้วยกัน 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1. การดำเนินเรื่องสื่อสารเข้าใจง่าย และข้อที่ 2.การนำเสนอเนื้อหาไม่คุ้มค่าให้ประโยชน์ต่อผู้ชม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 อยู่ในระดับมาก

2.2) ด้านความพึงพอใจด้านการผลิตสารคดีวิถีทัศน์โดยกลุ่มตัวอย่าง ระดับความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3.เสียงบรรยายมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1.ภาพที่นำเสนอมีความเหมาะสม สวยงาม น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับมาก

2.3) สรุปผลการประเมินทุกด้านโดยกลุ่มตัวอย่าง มีผลประเมินในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านความพึงพอใจด้านการผลิตสารคดีวิถีทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการรับรู้และเข้าใจเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการศึกษาระบบการผลิตผลิตสารคดีวิถีทัศน์ เรื่อง สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้ ”วัดมังกรกมลาวาส“

1) อภิปรายผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

1.1) ด้านเนื้อหารายการ ผลการศึกษาพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในภาพรวมด้านเนื้อหารายการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีอยู่ด้วยกัน 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1.การนำเสนอเนื้อหาของวิถีทัศน์สอดคล้องกับประเภทของสารคดี และ ข้อที่ 2.การนำเสนอเนื้อหาของสื่อ

วีดิทัศน์มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับมาก สามารถพัฒนาให้ดีกว่านี้ โดยพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 คน คือ คุณกิตติพิศ อติศรพันธุ์กุล และคุณเอกวัฒน์ ทัดสืบสวัสดิ์ ให้ความคิดเห็นว่า ด้านเนื้อหาถือว่าเรียบเรียงเนื้อหาได้ดีในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถทำให้คนดูเข้าใจสิ่งที่จะสื่อสารได้ ควรเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนชาวจีน ย่านถนนสายมังกร จะได้มีความหลากหลายที่มากขึ้น

1.2) ด้านเทคนิคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในภาพรวมด้านเทคนิคการผลิต ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.08 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4.การใช้เสียงบรรยาย และเสียงประกอบสามารถนำเสนอรวมกันได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับมาก ผลประเมินสูงกว่าปานกลางไม่มาก สามารถพัฒนาให้ดีกว่านี้ โดยพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ คุณสมพร ดวงเกษ คุณกิตติพิศ อติศรพันธุ์กุล และคุณเอกวัฒน์ ทัดสืบสวัสดิ์ ให้ความคิดเห็นว่า ใช้เทคนิคการเรียงภาพให้ดูหลากหลาย น่าสนใจ ภาพให้ตรงกับคำบรรยาย และเพิ่มภาพขนาดปานกลางและภาพขนาดใหญ่ให้มากขึ้น ครีเอทีฟวิธีการเล่าเรื่องให้คนสนใจและเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารได้มากกว่า ทั้งในด้านของภาพและเสียงบรรยาย มีข้อผิดพลาดในการถ่ายทำและการลำดับภาพ แต่พอรับได้

2) อภิปรายผลจากการประเมินโดยกลุ่มตัวอย่าง

2.1) ด้านการรับรู้และเข้าใจในเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในภาพรวมด้านรับรู้เนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าสูงสุด คือ ข้อที่ 3. ความยาวของสารคดีมีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นผลประเมินที่มีค่าสูง สอดคล้องกับทฤษฎี ความเหมาะสมของความยาวในรายการควรกำหนดแน่นอน ไม่ควรเกิน 5-10 นาที (วสันต์ อติศัพท์, 2533, หน้า 32)

2.2) ด้านความพึงพอใจด้านการผลิตสารคดีวีดิทัศน์ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในภาพรวมด้านความพึงพอใจการผลิต มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าสูงสุด คือ ข้อที่ 3.เสียงบรรยายมีความชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นผลประเมินที่มีค่าสูง สอดคล้องกับทฤษฎี การออกแบบเสียงสำคัญอยู่ที่การเตรียมบทเสียง (Sound Script) ผู้ออกแบบบทเสียงจะต้องออกแบบการใช้ถ้อยคำ ให้สละสลวย สื่อความหมาย กะทัดรัด ชูใจ มีจังหวะคล้องจองกับการนำเสนอภาพ และข้อความหน้าจอ และสอดคล้องกับตัวผู้เรียน เทคนิคเพิ่มเติมคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกที่จะฟังเสียง หรือไม่ฟังเสียงบรรยายได้ รวมทั้งการออกแบบให้ผู้เรียนควบคุมความดังของเสียงได้สะดวก (บุปผชาติ ทัพทิกกรณ์, 2544, หน้า 156)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากระบวนการผลิตสารคดีวีดิทัศน์ เรื่อง “วัดมังกรกมลาวาส” ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การเลือกใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสถานที่ และพื้นที่ในการทำงาน เพื่อที่จะได้สะดวกต่อการทำงานและเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ต่างๆ ในการถ่ายทำ

2) ควรเลือกวัน เวลา ในการถ่ายทำ ไม่ควรถ่ายทำช่วงเทศกาลหรือช่วงเสาร์-อาทิตย์ ที่มีคนมาวัดเป็นจำนวนมาก อาจทำให้ไม่สะดวกในการถ่ายทำ และ อาจจะรบกวนคนที่มากราบไหว้ เพราะฉะนั้นควรศึกษาวันเวลาที่เหมาะสม

3) ศึกษากฎระเบียบในการถ่ายทำสัมภาษณ์พระสงฆ์จีนว่าสามารถถ่ายทำได้หรือไม่ ถ้าถ่ายทำได้ควรขออนุญาตก่อน เพราะภาพบางภาพที่ถ่ายออกมา ถ้ากิริยาดูไม่เหมาะสมอาจนำมาสู่การเสียภาพลักษณ์ของพระจีน ในกรณีที่ไม่สามารถถ่ายทำพระจีนได้ อาจจะเลือกถ่ายบรรยายภาคบริเวณรอบๆ ให้สื่อถึงสถานที่หรือความเป็นวัดจีน

เอกสารอ้างอิง

กุลศิริ อรุณภักย์. (2553). *ศาลเจ้า ศาลจีนในกรุงเทพฯ*. กรุงเทพฯ: มิวเซียมเพรส.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2540). “ชุดการสอนทางไกล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อพัฒนาสรร* หน่วยที่ 5 นนทบุรี: นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ถ้วน ลี เริง และ บุญยิ่ง ไร่สุขสิริ. (2543). *ความเป็นมาวัดจีนและศาลเจ้าจีน ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2538). *สารคดีและการเขียนสารคดี*. กรุงเทพฯ: มิติใหม่.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). *การผลิตวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อรศิริ ปาณินท์. (2529). *บทความวัดจีนในกรุงเทพ กรณีศึกษาวัดมังกรกมลาวาสและวัดโพธิ์แมนคุณาราม*. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.